

Asia: VN/4165/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä ja maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomionne rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annettavasta laista.

Marttilan kunnalla ei ole mahdollista lausua esitysluonnoksesta tällä aikataululla hallintosääntönsä mukaisesti, kun haettua lisäaikaa lausunnon antamiselle ei myönnetty. Annettu lausunto on viranhaltijalausunto.

Lakiluonnoksen tavoitteet ovat hyviä ja oikein toteutettuna toisivat lisäarvoa käyttäjäryhmille, lain valmistelussa ei kuitenkaan ole otettu huomioon riittävästi vastuiden jakautumista, kunnille laista aiheutuvia ylläpito- tai kertakustannuksia toteutuksen jäädessä lähes kokonaan kunnille.

Lakiesityksen mukaan kunnat toimisivat RYTJ:n rekisteripitäjinä ja vastaisivat RYTJ:n tietosisällön oikeellisuudesta. Lakiesityksessä esitetään, että kunnat tallentaisivat tiedot RYTJ:hin, joten RYTJ sisältäisi siis kopion kuntien rekistereissä olevista tiedoista. RYTJ:n ollessa kopio kuntien rekistereistä sen ei voida katsoa olevan ensisijainen rekisteri. RYTJ:n sisältämän tiedon oikeellisuutta ei voida täten aukottomasti todeta, eikä kunta voi olla vastuussa tiedon oikeellisuudesta ulkopuolisen organisaation ylläpitämässä järjestelmässä. Lakiesityksessä ei ole käsitelty kumman aineiston oikeellisuuteen nojaututaan epäselvissä tilanteissa. Kunnille ei tulisi esittää velvollisuutta tietojen tallentamiseen RYTJ:hin, vaan Suomen ympäristökeskuksen tulisi hakea tieto kunnan rajapinnasta. Suomen ympäristökeskus olisi siten vastuussa siitä, että tieto tallentuisi RYTJ:hin oikein.

Marttilan kunnalla ei ole tarkoituksenmukaista ylläpitää kahta päällekkäistä rekisteriä, mutta kunta ei voi myöskään korvata omia rekistereitään RYTJ:n rekisterillä, koska kunta ei voi hallinnoida rekisterin tietosisältöä, tietosisällön laajuutta tai sen muutoksia. Uudistus vaikuttaa siten palvelevan enemmän valtion tiedonsaantitarvetta, joka on kunnissa tehtävällä työllä saatettu yhteismitalliseen muotoon.

Kunnille tulisi lakiluonnoksen mukaan uusia vastuita, mutta lakiluonnoksessa ei esitetä kunnan saavan vastavuoroisesti valtion tuottamia tietoja RYTJ:stä, eikä sitä esitetä käytettäväksi viranomaisten välisten tietojen toimittamiseen. Tiedossa olevia pitkäaikaisia valtakunnallisia tiedonhallinnan ongelmia, kuten päällekkäistä työtä kuntien ja valtion välillä sekä tietojen välittämistä kunnista eri valtion viranomaisille, ei lakiesitys ratkaisisi.

Valmistelussa tulisi arvioida nykyisten keskeisten järjestelmien, kuten Maanmittauslaitoksen KTJ-kiinteistötietojärjestelmän ja DVV:n rakennus- ja huoneistotietojärjestelmän kehittämismahdollisuudet hyödyntäen kuntien julkaisemaa koneluettavaa tietoa sekä jo toteutettuja tietovirtoja eikä osittain päällekkäisiä tietojärjestelmiä tulisi enää lisätä. Valmistelussa tulisi myös arvioida kattavammin muiden rakennetun ympäristön lakiesitysten, esimerkkinä mainittakoon kiinteistöverouudistus, ja niihin sisältyvien tietovarantojen välinen yhteensopivuus.

Esitys ei tuo säästöjä kunnan tehtäviin, vaan RYTJ toisi kunnille tarpeettomia lisävelvoitteita ja -kustannuksia. Kunnalle säädettyihin uusiin velvoitteisiin nähden lakiluonnoksessa esitetyt kustannukset on arvioitu merkittävästi liian pieniksi. Valtion tulisi korvata kunnille lainmuutoksesta aiheutuvat kustannukset eikä kunnille saisi aiheutua lisäkustannuksia. Lisäkustannuksia ei voi korvata määräaikaisille muutoshankkeilla vaan esimerkiksi lisäresursointi on korvattava.

Yhteentoimivuuden lähtökohtana tulee kuntien hallinnoimat rekisterit, eikä toisinpäin. RYTJ:n ei tulisi olla rekisteri tai tietojärjestelmä vaan kokoava julkaisutietovaranto, jota päivitetäisiin (puoli)automaattisesti alkuperäisten tiedontuottajien rajapinnasta siten, että kunnille jää omistusoikeus tuottamaansa tietosisältöön ja mahdollisuus maksullisten tietopalvelujen tarjoamiseen.

Rakennusten tietomallien täytyy perustua vapaaehtoisuuteen ja kaavojen tietomallien käyttöönotossa pitäisi varmistaa riittävä 5–10 vuoden siirtymäaika. Kaavoituksessa pakollinen tietomallien vaatimus heikentää pienten kaavoitusyksiköiden ja yksittäisten kaavoittajien toimintamahdollisuuksia ilman merkittäviä hyötyjä.

Yleiset huomionne maankäyttö- ja rakennuslakiin esitetyistä muutoksista.

Yleiset huomionne koko esitysluonnoksesta.

-

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annettava laki

Ovatko ehdotetun lain 5 §:ssä mainitut alueidenkäytöstä tallennettavat tiedot mielestänne kattavat?

-

Huomionne ehdotetun lain 13 §:ssä mainituista julkisessa tietopalvelussa jaettavista tiedoista.

-

Huomionne ehdotetun lain 14 §:n perusteella muulle kuin viranomaiselle teknisen rajapinnan avulla luovutettavista tiedoista (luonnos valtioneuvoston asetuksesta).

-

Muut huomiot

Huomionne koko esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista.

-

Muut mahdolliset huomionne esitysluonnoksesta?

-

Luoma Heini
Marttilan kunta